

5. Про заборону колабораціонізму: проєкт Закону України від 09.03.2017 № 6170 URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=6170&skl=9

6. Ілларіонов О. Ю. Суспільний запит на заборону колабораціонізму. *Юридичний вісник України*. 2017. №13 (1133) С. 4 URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10349>

7. Кубальський В. Н. Проблеми кримінально-правової протидії колабораційній діяльності. *Правова держава*. 2019. №30 С 353-360 URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/PrDe_2019_30_42.pdf

8. Письменський Є. О. Колабораціонізм як суспільно-політичне явище в Україні (кримінально-правові аспекти): наук. нарис / Письменський Є. О. Северодонецьк, 2020. – С. 121 URL: <http://dspace.lduvs.edu.ua/jspui/handle/123456789/580>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Берш А. Я.

Соловей Анна Олегівна

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Враховуючи те, що з 2014 року на території України тривають військові дії, складним та досі невирішеним є питання щодо покарань та притягнення до відповідальності за вчинення найтяжчих кримінальних правопорушень.

В цьому аспекті нагальною проблемою є саме внесення змін до Кримінального кодексу України, оскільки це зможе постати законодавчо – закріпленою запорукою встановлення відповідальності та справедливості, покарання винних. З моменту повномасштабного вторгнення 24 лютого ворожими військами кількість таких кримінальних правопорушень зросла, однак питання встановлення справедливого покарання саме за такі дії є відкритим аспектом, який немає нормативного підкріплення. В ключі розгляду цього питання

також доречно наголосити саме на встановленні відповідності Кримінального кодексу до міжнародного права.

В першу чергу важливо виокремити аспект притягнення до командної відповідальності, який беззаперечно є джерелом забезпечення справедливості. Якщо схилитись до норм міжнародного права, командир або ж начальник повинен максимально запобігти порушенню норм саме міжнародного гуманітарного права особами, які знаходяться під його керівництвом. До прикладу міжнародного акту, де висвітлено питання командної відповідальності можна навести чинний на даний момент Римський статут міжнародного кримінального суду, де 28 стаття присвячена саме відповідальності командирів та інших начальників [3, 4].

Однак, говорячи про національне право, важливо звернути увагу і на законопроект № 7290 від 15.04.2022 «про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України», в якому положень щодо особливостей притягнення саме до командної відповідальності в повній мірі за найтяжчі кримінальні правопорушення не висвітлено. Згідно аналізу можна виокремити своєрідні підстави притягнення до відповідальності саме за бездіяльність відповідних осіб. Це є своєрідною прогалиною, оскільки в будь-яких умовах вчинення протиправних дій, покарання повинне бути відповідним та справедливим. Але, важливо зазначити, що це є аналізом саме законопроекту, а тому аспект притягнення до командної відповідальності за найтяжчі кримінальні правопорушення згідно норм національного права і досі залишається відкритим [1, 2].

Ще одним доволі критичним моментом є притягнення до відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень на загальнодержавному рівні. І саме в цьому аспекті важливо зауважити на виплаті репарацій або інших форм матеріальної та нематеріальної відповідальності країні, якій було завдано шкоди. Неможливо знову ж таки не наголосити саме на нормах міжнародного права, оскільки у його актах яскраво висвітлено питання такої форми відповідальності.

Для висвітлення певної проблематики можна зробити акцент, до прикладу на такому виді форм матеріальної та нематеріальної відповідальності, як репарації. Загалом питання репарацій в нашому законодавстві не має широкого тлумачення та пояснення, що є вагомим недоліком, оскільки враховуючи події сьогодення, відшкодування збитків іншою країною є надзвичайно важливим питанням поновлен-

ня довоєнного стану та приведення об'єктів права власності держави та Українського народу, а також індивідуально кожної особи до стану відновлених.

Відсутність чіткого регулювання даного питання створює певні прогалини розуміння, проте і категорію, можна вважати суб'єктивною, в аспекті того, що питання репарацій є доволі індивідуальним, що пояснює складність регулювання даного питання. Але найважливішою проблемою напевно є аспект готовності, та загалом, можливості, до сплати репарацій країною, що розпочала воєнне втручання. З огляду на ситуацію, що склалась в нинішніх умовах, спостерігається своєрідна неспроможність впливу міжнародних організацій на події, що відбуваються. Міжнародні організації, що мали б максимально дієво та швидко вплинути на зупинення війни виражають неспроможність до вирішення таких питань та незнання, як діяти. В свою чергу, також спостерігається недотримання і невизнання країною-агресором у війні норм міжнародного права, та загалом міжнародних інституцій. Такі дії та неспроможність міжнародних організацій повпливати на ситуацію підводять до того, чи будуть взагалі сплачені репарації. Навіть в умовах визнання агресивних військових дій, встановлення жорстких санкцій, країна може не визнавати своїх дій руйнівного характеру та меж відповідальності. В такій ситуації можливість стягнення репарацій є під загрозою, навіть не дивлячись на те, що це передбачено нормами міжнародного законодавства.

Також постає риторичне питання пропорційності такої відповідальності до вчиненого тяжкого кримінального правопорушення. Питання є доволі актуальним, тому важливим завданням є введення методів вирішення цього аспекту, можливе напрацювання національних шляхів та конструкцій сприяння вирішення даного питання та поступового скасування такої проблематики.

Отже, питання притягнення до відповідальності, що є вищевисвітленими є доволі актуальними та наразі потребують більш глибокого дослідження та вирішення. Комплексний підхід до вивчення даних питань може послугувати запорукою їх повного або ж часткового вирішення.

Список використаних джерел

1. Воєнні злочини: чому ініційовані Шмигалем зміни до Кримінального кодексу лише віддалять правосуддя. URL: <https://zmina.info/columns/zminy->

do-kryminalnogo-kodeksu-shhodo-voyennyh-zlochyniv-pidvodni-kameni-zakonoprojektu-7290/

2. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1271913>

3. Римський статут міжнародного кримінального суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

4. Хлопчик О. В. Міжнародна відповідальність командирів та інших начальників. Фенікс, 2010. 2 с.

Науковий керівник: д.ю.н., доцент Полянський Є. Ю.